

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA VANGUARDIA DE LA PROFESSO

Caronas bonicas,
sombrosos guarnits,
pessichs y apretadas,
ginesta y mosquits.

Domingo Reato

CRONICA

TENIA rahó 'l digne president del Tribunal, senyor Rubio, quan, al resumir el Judici de la causa d' en Nelo, feya notar que la política no havia intervingut poch ni molt en la perpetració del crim. Y per aquest motiu es d' aplaudir la rectitut y 'l desapassionament ab que va procedir el Jurat al pronunciar son sever veredicté.

Per més qu' en Nelo més d' una vegada havia posat el seu ganivet al servey del caciquisme monárquich, y l' Aragonés, nou Quixot baturro, enemich implacable dels valents cobradores del barato, blasonava de republicà, no era la diferencia d' ideas, sino l' antipatía personal, un odi irreductible sellat ab sanch més d' una vegada, lo que 'ls tenia mortalment contrapuntats. S' odiavan per instint, com s' odian el gat y 'l gos... Y fins tenian quelcom de aquests dos animals: l' un la traïdoria y la cautela; l' altre la brutal franquesa, l' embestida de dret sense medir el perill, plenament refiat de la seva pirada. Aixís, un día, va desarmar al seu enemich que l' havia atacat de traïdor, y ab la seva arma mateixa l' va ferir en el cos, pero més gravement encare en la seva reputació, en la seva vanitat de valent.

Per aixó, sens duple, 'l Nelo, 'l día de la trágica liquidació, va assegurar el cop, no sols buscant qui l' ajudés a rematar el seu propósit, sino atacant al seu rival, completament desarmat y enterbolit per la borratxera. Tenia ben segur 'l éxit quan deya:—Aquesta nit no s' escapa; avuy sí que 'l pelarém.

Un assassinat en tota regla, que havia d' apreciar el Jurat, ab la circumstancia agravant de la reincidencia, y que 'l Tribunal de Dret havia de condemnar ab la terrible pena de mort.

Ja está dictada, y d' una manera tan conforme ab l' esperit de l' opinió, que no hi ha ningú que regateji aquest fallo. La nit en que va dictarse, al eixir el cotxe celular de l' Audiencia, d' entre la multitud que ocupava la plassa de Sant Jaume, va sortir una estrident xiulada contra 'ls reos. Un excés massa brutal de conformitat ab la sentència; una manifestació intempestiva, digna pariona de la qu' en sentit contrari va tributarse al matador d' en García Victori, y que desdiu de la cultura y de la serenitat de un poble.

Si en Riera era digne de l' absolució, no hi havia perque aplaudirlo; si en Nelo era digne del pal, no hi havia tampoch perque xiularlo.

Ab la condemna d' en Manuel Compte s' ha desvanescut la llegenda de la impunitat lograda per medi de las influencias; llegenda alentadora de tots els mals instints, y qu' en certa manera contribuía á desarrollar el matonisme. Influencias tenia en Nelo per' obtenir un empleo en el ram de Consums, y fins per' enquirirhi als seus amichs, conforme va colcarhi al seu cómplice Lacambra. En aquest punt, els regionalistas del Ajuntament següan la tradició dels caciquistas. Recordo que 'l Sr. Pons, president de la comissió, tractava de justificar la seva benevolencia ab aquests pinxos, dihent que tenintlos empleats se 'ls apartava de la mala vida. Més consideracions se tenian ab ells, que ab qualsevol pretendent, pare de familia, honrat y sense feyna. No sembla sino que pera ser atés lo primer que 's necessita es tenir mala fama.

Però una vegada pres y encausat, las influencias d' en Nelo—si es que han sigut empleadas—no han pogut arribar á tórcer lo més mínim els sentiments

del Tribunal popular, que s' ha mostrat en tots conceptes digne de la missió vindicadora que la societat li te confiada.

El mateix reo ho ha reconegut, dihent:—La prempsa y la opinió 'm son contrarias.

Afegint després, iluminat vagament per un cert instint de psicologia de las multitudes:—Pero aquesta mateixa prempsa y aquesta mateixa opinió treballarán pel meu indult.

No li cab á la barretina que l' hajin condemnat á mort, per un assessinat sense robo.

Aixís pensan els que fan de l' exercici de la valentía una professió. Assessinar á un home es per ells cosa corrent y del ofici y sempre molt menos grave que robarlo.

Un'altra rahó creu qu' existeix pera salvarli la vida. A la presó modeló no s' ha efectuat encare cap execució: ell hauria d' estrenar el pal, y no s' ha vist may—no sé de ahont s' ho haurá tret—que al primer que ha d' estrenarlo no se l' indulti. Será per alló que diuen: «La primera 'l rey perdona.»

De totas maneres está confiat en que, á pesar de la sentència, aquesta vegada salvará la pell. Nosaltres creyém que no va del tot descaminat. De aquí á l' execució de la sentència han de passar molts días, y qui día passa any empeny, y ab els días que passen va creixent creixent sempre 'l sentiment de la compassió. Un petit arrel basta perque aquesta planta benéfica invadeixi per complert el camp esponjós de la conciencia pública.

Hi ha un'altra consideració. Una vegada indultat el parricida Siscar, casi no hi ha medi decorós de tornar á alsar el patíbul á Barcelona. De fet, ja que no de dret, s' ha abolit aquí la pena de mort.

En cambi contra 'l més fidel company del home, contra 'l gos, se demana aquests días, no la pena de mort justificada, sino l' extermini sense formació de causa. Allá ahont se vegi un cá, matarlo: sino basta 'l carretó, usis el revólver, el sabre, el bastó, la pedra... ó la bola d' estrignina. Que no 'n quedi un de viu. Aixís ho demanan molts, per més que hi haja també molta gent que 's complaueu en frustrar la persecució que contra 'ls gosos exerceixen els del llas, en sas casseras del carrer.

De manera qu' en aquest punt l' opinió está molt dividida. Hi ha qui en son temor á la hidrofobia exterminaria en un instant á la rassa canina sense deixarne rastre, com hi ha qui no tem arrostrar aquell perill, ab tal que l' animaló que viu ab l' home en la més carinyosa intimitat, no sofreixi detriment, ni sigui objecte de aquesta especie de hidrofobia humana.

Difícil es conciliar tan oposats parers, que parteixen de dos radicalismes extremats.

En cambi, ja no es tant vetllar pera que 'l *Laboratori microbiològich municipal*, compleixi dignament els seus debers... y sobre aquest punt se diuen cosas qu' esgarrián.

En primer lloch contestis á aquesta pregunta:—Son gratuits els serveys municipals que allí 's prestan?

Si se 'n respon afirmativament, com sembla natural, nosaltres invitarem á que 's practiqui una investigació rigurosa entre els centenars de pacients qu' en lo que vá d' any han sigut tractats allí, fins á averiguar lo que 'ls ha costat la cura en diners y en sufriments. Allá haurán deixat nota de sos noms y domicilis: l' investigació, donchs, encare qu' engorrosa, no es imposible.

Barcelona té dret á saber pel clar cóm se presta allí 'l servey; en quinas condicions econòmicas y técnicas se practican las inoculacions anti rábicas:

quants cassos se donan de flemóns més ó menos graves produhits per l'inoculació: las visitas sucesivas que exigeixen aquests flemóns deguts á l'impericia y á la falta de cuidado, y l'preu á que's cobran aquestas visitas, fins de personas pobres, que havent anat á curarse un mal problemátich, ne surten afectadas de una infecció real y positiva que se ceba en la seva salut y en la seva butxaca.

Son tals els rumors que circulan sobre 'l particular, que l'Ajuntament está en el cas de practicar l' investigació que li proposém nosaltres. Convé posar en clar, si á pretext de l' hidrofobia canina, s' está desarrollant un' altra hidrofobia mèdicamerchantil de la pitjor especie, per ser filla, no de un mal fatal com la dels gossos, sino de un càlcul refinat de sers que passen per racionals, y que com á tals cada mes firman la nómina.

Y si resultés probat lo que 's diu ó una part tan sols de lo que s' assegura—que bé podria ser aixó lo que principalment ha sembrat l' alarma á Barcelona —¿per què no emplear contra 'ls autors dels abusos el llas escorredor del expedient y el carretó de la cessantia?

P. DEL O.

LLEVORS Y TRASPLANTS

I

Traballa y espera,
sigas bó y confia,
que la recompensa que la virtud dona
no 's logra en un día.

II

Posarli entrabanchs á un riu
per deturar sa corrent,
es igual que l' oposarse
als avensos del progrés.

Si al riu el pas se li tapa
tot ho inonda y destruheix;
el que s' oposa als avensos
en las tenebras pereix.

III

Ensenya á ser lliure al fill
per ta honra y son honor,
qu' es, ensenyarli á ser lliure,
ensenyansa superior.

IV

Recordar en la pobresa
perdudas prosperitats,
es despreciar l' alegría
qu' encar' resta al desgraciat.

V

L' adversitat y el dolor
son elements de potencia
para despertar el génit
qu' ensopit jeya.
El dolor regantlo ab llégrimas
ab l' amargor el desvetlla
y l' adversitat l' empeny
y l' manifesta.

VI

Si del món no vols afront...
riute del món;
riute'n del món
si be hi vols viure,
que totas sas obras son
comedias pel qui hi vol riure,
pel qui hi vol plorar dramóns.

FERRÉ Y GENDRE

El programa de las festas

Lo que hi ha.—Lo que no hi es.—Lo que podria posars'hi

Ha tardat á ferse públich—tant, que ha sortit faltanhi sóls quatre días per comensarse las festas;—pero aixó apart, s' ha de confessar que programa graciós y divertit com aquést no s' havia vist may en la vida.

¡Quín fart de rumiar deuben haverse fet els talletarros que han tingut la bondat d' empescarse!

Lo primer qu' en ell se destaca son unas *pruebas eliminatorias* d' un torneig d' esgrima, que l' ase 'm reflich si ningú, ni 'ls mateixos qu' en la llieta dels festeigs las han posadas, sab ab qué 's menjan.

Vagin contant... y fent ratllas á la paret, porque sinó es molt fácil que 's descontin:

Dimars: *Pruebas eliminatorias* del torneig d' esgrima.

Dimecres: *Pruebas eliminatorias* del torneig d' esgrima.

VEYENTLO VENIR

—Mira, mira cómo s' ha engraixat desde qu' es al Ajuntament.
—¡Ja ho crech! Com que no fan mes que menjar.

DIADA DEL CORPUS

Personal que per tradició

Dijous: *Pruebas eliminatorias* del torneig d' esgrima.

Divendres: *Pruebas eliminatorias* del torneig d' esgrima.

Dissapte: *Fochs con pruebas eliminatorias* del torneig d' esgrima.

Diumenge: Ball... de *pruebas eliminatorias* del torneig d' esgrima.

¿Qué tal?

Si després de tantes probas, esgrimes y torneigs no resultém tots perfectament esgrimite, probats y tornejats, será precis reconéixer que som de molt mala fusta ó que 'ls encarregats de la operació no hi entenen pilota.

Pero aném seguint, que 'l programa es llarch y convé no deixar cap punt en l' ayre.

Martes: *Apertura del Concurso de flores y plantas...* abierto el día anterior.

¡Novedat... completament noval Una cosa que s' inaugura... al día següent d' haverse inaugurat. ¿Ho havian sentit dir may aixó?

Miércoles: Després de las *pruebas eliminatorias* de reglament, *festival de bailes regionales en el Salón de Bellas Artes*.

Es á dir, una segona edició de la famosa *Plataforma nacional*, que tant va fer riure al respectable públich anys enrera á la plassa de Catalunya, sinó que aquesta vegada, perque las riallas no siguin tan grossas, han enxiquit la plataforma y l' han posada á la mida de la regió.

Jueves: *Solemne*—aixís ho diu el programa.—*solemne procesión general del Corpus*. Las trampas no las anomena per res, pero sent la professó cosa del Ajuntament, es de creure que no n' hi faltarán.

Viernes: *Novillada en las Arenas*.

Sábado: *Funciones en todos los teatros*.

Domingo: *Sesiones en todos los cinematógrafos*.

Hi ha que advertir, donchs el programa té la modestia de callars'ho, que tant á las festas del palau de Bellas Arts, com á la novillada, com á las funcions teatrals, com á las vetlladas cinematográficas hi podrá assistir tothom que vulgui y s' haji prés la molestia de comprar la corresponent entrada.

¿Qué 's pensavan vostés? ¿Que tot aixó sería gratis?

Donchs s' han equivocat. Será de pago, com ho

será també el *Coso florido* del diumenge, y el Concert del dilluns, y la vetllada musical del dimars, y la *Kermesse* del dimecres y la corrida de toros del dijous...

Els únichs que, com es just, podrán disfrutar d' arrós d' aquests espectacles, serán els senyors concejals.

Vista la pensada que 'ls confeccionadors del pro-

UN DESPREOCUPAT

—¿Que t' has fet dir la bona ventura?
—No: no hi crech ab aixó. No mes tinch fé en la planeta, treta pel "pajarito sabio".

ELS DE SEMPRE

may pot fer falta á la professó.

grama han tingut de posarhi com á elements de festeigs las corridas de toros y las funcions de teatro, res els costava d'allargarse una mica més y nutrirlo ab uns quants números de tanta ó més importancia que aquests.

Jo, en el seu lloch, hi hauria enqubit:

«Grandes comidas en los principales restaurantes.»

«Tabacos de las mejores marcas de la Vuelta de Abajo en todos los estancos.»

«Cafés, licores y refrescos en el Condal, en el

Lyon d'Or, en el Continental y en todos los establecimientos similares.»

«Coches en las cocherías.»

«Trajes en las sastrerías.»

«Calzado en las zapaterías.»

«Bufnelos en las bufíelerías.»

Y aixís pel istil, ¡calculin quin programa més llarch y més sustancios s'hauria pogut arreglar!

De segur que si 'ls directors del tinglado no ho han fet, ha sigut per pura distracció.

Jo ja ho veig per xó: preocupats ab las pruebas eliminatorias del torneig d'esgrima, ¿com havían d'anar á pensar ab tantas menudencias?

PRECOCITAT

—No t'acostis, Millo, que la mestra guayta, y avuy deya qu' es un "disparate muy grande" pensar ja en xicots á onze anys.

Pero si per aquesta part han tingut omisió tan lamentable, per un altre cantó poden encare guanyar lo perdut, anyadint al programa un suplement extraordinari, que no 'ls costará res y de fixo cridarà l'atenció pública.

Per exemple: primer número:

Obertura de la tanca de las obras del monument dedicat á n' en Pitarra.

«Aquí veurán—podría dir l'encarregat de presidir el solemne acte,—un monument qual primera pedra va colocarse fa un grapat d'anys... y Deu sab quán hi posarém la última.»

Segón número:

Passejada de gala pel carrer del Consell de Cent á l'hora de més sol.

«Aquí tenen vostés—podría dir també 'l president de la cerimonia—un carrer que avants disfrutava de una sombra magnífica y avuy, gracias á la nostra habilitat, sembla una sucursal del Sahara.»

Número tercer:

Conferencia sobre materias económicas, que hauria de donarse á la sala de rebre de qualsevol caixa de préstams.

El que 's cuydaria de desenvolollarla seria un regidor de la Comissió d'Hisenda, que comensaria 'l seu discurs dihent:

«Perque vegin vostés si l'Ajuntament de Barcelona es fresch y despreocupat, ¿creurían qu'estém gastant una borratxada de mils duros en tiberis y xirinolas, y encare als nostres acreedores no 'ls hem pagat l'últim cupó venent?»

A. MARCH

EL MILLOR NUMERO DE LAS FESTAS

El ball del Ciri.

GUSPIRAS

Dels dits del sembrador s' esmunyí un grà
cayent á fora 'l sólch,
s' arrapá á ia epidermis estovada;
allí graná ufanós
y ab ayre, terra y sol pel seu just viurer
ja va tenirne prou.
Detrás del brot primer n' eixiren d' altres
nivellantse á aquell brot,
y al Juny van arribar un pom d' espigas
collortas, color d' or.
Aquell pomell d' espigas se 'm figura
la rehabilitació,
la protesta qu' esmuny ab son coratje
la esclavitut del solch.

* * *

Una gota de rosada
relliscant ha anat si cim
d' una fulla de fanal.
Un cargol jove la acana
atormentat pel desitj
d' engolirla assedegat.
La feblesa del brí tendre
vensuda al pes del cargol
va aplanantse, va cayent.

El cargol gronzat s' apressa
y aprop ja de sa ambició,
la gota llepa 'l terror.

J. COSTA POMÉS

¡TOT ES PLÉ!

¡Mireula la gran ciutat!
Guarnida, enjoyada, entregada
al goig de las festas que
'ls seus diligents administradors
li dedican, ¡cóm la exteriorisa
la satisfacció en que avuy se
banya la seva ánima!

No anavan equivocats els
que tan bella pensada tingueren.
«Las festas de Juny—van dir—
portarán á Barcelona una
impetuosa onada de vida y de
abundancia, que causarà l' admiració
dels més optimistas.»

Y 'ls fets han confirmat espléndidament
las sevas previsiones.

Seguin la ciutat, escorcolleula
per allá hont volgueu, y aquí y
allá veureu destacar la mateixa
nota d' exuberant plenitut.

¡Tot es plé!

Els trens arriban plens de
extrangers, que venen atrets
pel poderós reclám que la Fama
ha fet ab la seva áurea trompeta.

Las fondas y 'ls hostals están
plens de pagesos, que materialment
no saben hont ficarse.

Las casas particulars están
plenas de parents, amichs y coneguts
que dels quatre punts cardinals
han acudit, desitjosos de disfrutar
d' aquesta fells resurrecció dels
jochs olímpichs.

¿Passeu per las ramblas? Plenas.

¿Aneu al passeig de Gracia? Plé.

¿Entreu als magatzems del Sigle? Plens.

Es una efervescencia, un bullici,
un formigeig que converteix á la
gran ciutat en un inmens formatge
de Roquefort en plena fermentació.

El Parch apareix plé d' instal·lacions,
kioscos y barraquetas.

Els plátanos de la Rambla mostran
las sevas branques plenas de llumets
eléctrichs.

La Gran Vía está plena de *sportmens*
que s' entrenan pera las grans
carreras.

La rambla de Catalunya queda
plena de maravillosos fanals
artístichs.

Van plens els tranvías.

Vessan de plens els teatros.

Son plens els cafés.

Y 'ls cinematógrafos.

Y las salas d' autómatas.

Y 'ls puestos de xufiero.

Y las taulas d' aygna y anís.

Contempleu aquell balcó. Plé d' hermosas
noyas qu' esperan que passi la
professó del Corpus.

Mireula aquella acera. Plena de gent
que vol veure la retreta dels
bomberos.

EMPRESSARI Y TAQUILLERO

—En Borrás fora, la Morera fora, en Codina fora, en Vinyas fora... Me sembla que aviat en aquesta casa no hi quedarém sino tú y jo.

Guaytenla aquella vora del mar. Plena de curiosos que hi han acudit per las regatas.

Si entreu als claustres de la Catedral, els trobareu plens de quitxalleta que mira l'ou com balla.

Si us arriben á la plassa de Sant Jaume, la veureu plena de gent de totes midas que 's deleyta ab las gracias dels gegants.

Si aneu á las Arenas, apareixerán als vostres ulls plenas de una multitud bulliciosa que lo mateix s'entusiasma ab las melodías de las societats corals que ab el garbo del *Cucharita* y el *Cataplasma chico*.

¿Quán s'han vist á Barcelona tantas cosas plenas á la vegada?

Els carrers, plens de banderas.

Las plassas, plenas d'envelats.

Els semblants, plens de satisfacció.

L'ambient, plé d'olors.

El cel, plé de llum.

La terra, plena d'alegría.

[Tot, tot es plé!

Tot, menos una cosa.

La caixa municipal que, [pobreta], fa una barbaritat de días qu' es completament buyda.

MATIAS BONAFÉ

TEATROS

TIVOLI

Y vinguin óperas y més óperas. No 's poden etgegar ab més rapidés. En aquest concepte 'l *Tivoli* sembla un tiro de coloma.

Carmen, la genial partitura del famós y desventurat Bizet, ha tingut un éxit molt satisfactori gracias principalmente al treball esmerat de la Sra. Galan; encarregada de donar vida á la protagonista. En l' habanera del acte primer, en l' escena de las cartas y en el patéich duo final tingué sos moments més felissos.

Molt bé la Srta. Vergieri (Micsela) en la romansa, si bé un xich massa apassionada al final de aquesta pessa.

El Sr. Breda (D. José) se lluhí en la romansa de la flor, infinitament més qu' en las situacions dramáticas. La Sra. Vergieri hauría de comunicarli una espurna de la seva fogositat.

Las restants parts ben ajustadas, y la direcció de l' orquesta, confiada al mestre Mazzi, al seu punt.

Dats els preus que regeixen en la taquilla, resulta inverosímil poder sentir óperas de aquesta categoria, interpretadas en son conjunt ab tant acert, y per lo que respecta á alguna de las sevas parts de una manera superior.

Ab *Un ballo in maschera* tragueren á lluhir las bonas condicions de qu' están adornadas la soprano Ranz, la contralt Panizzi y la tiple lleugera Marco, que lluhiría més en el paper de patje, si no gastés tanta serietat. ¿Qué costa de ser una mica riallera?

Compartiren ab ellas els aplausos del públich el tenor Villalta que té una veu que brilla principalmente en els aguts ó sigui en els *pinyols* tant del gust dels flarmónichs barcelonins y 'l barítono Gnaccarini, artista expert lo mateix en l' emissió de la veu qu' en el domini de la escena.

La concurrencia no era molt numerosa la nit de la primera representació. Pero estém segurs que augmentará en las successivas, quan el públich s' enteri de que val la pena de sentir una ópera, qu' encare que no pertany á l' escola moderna, exigeix en els artistes condicions es-

CAP A L' ARCALDIA

—Diu qu' en Lluch accepta tots els pendóns... Veyám; potsé 'm fassí proposicions.

NIT DE VERBENA

Davant de cal adroguer

ELS QUE BAIXAN

—Eh! No val á badar. A Braselona, sempre que fan festes, plou.

La Srtá. Bremón, se distíngí en el seu per la seva ingenuïtat ab matissos de malícia molt xamosa.

Se portaren bé tots els restants intérpretes, inclús en Pere Codina, que resultá ben encaixat en el quadro de companyia de que ha comenstat á formar part, satisfent agradablement la curiositat dels que allí volíen veure'l.

De totes maneres, de totes las obras novas posadas fins ara per la companyia del *Español*, resulta ser aquesta la que ha satisfet més al públich. Perque es tot un drama, ben concebut, admirablement desarrolat y que ab la més pura senzilles de media entranya un interés absorbent.

Y s' ha de dir, en honor de la companyia, que hi posa 'l coll en la seva interpretació. Las deficiencias que hem senyalat més amunt no obstant á la bona voluntat que desplegan tots els actors, al cuydado ab que han estudiat l' obra, y al gran carinyo ab que la representan.

Afeixis á n' aixó la propietat y riquesa verdaderament senyoril ab que la vesteixen y la posan, presentant en els tres últims actes una decoració tan espléndida y ben entesa com pocas vegadas se veu en els nostres escenaris.

Com á fons de un quadro plé de vida y distinció, no pot demanarse mes.

APOLO

La nova sarsuela *Los Guapos*, encare que no sigui del tot nova, y per mes que la seva duració excedeixi de lo acostumat en las produccions del género xich, ha caygut bé, y 'l públich no 's cansa de aplaudirla.

Ve á ser com un repás dels recursos melodramátichs mes en boga, y com l' obra está escrita ab desembrás y musicada ab garbosa facilitat, no te res d' extrany que 'l públich celebri y aplaudeixi una vegada més lo que ha celebrat y aplaudit tantas vegadas.

Si no ho feya, 'ls autors podrían dirli qu' es inconseqüent.

N. N. N.

¡JA HI SOM!

Ja 'ns divertim caballers!
Com á hereus de casa pobra
ab tan trempats *concellers*,
podréu, no tenir diners,

pero d' humor ens en sobra.
¿No es una bona *humorada*
que 'l poble que per entrada
paga vint mil duros grassos,

pecialíssimas que no sempre 's troban reunidas, pera véncer las dificultats de qu' está erissada.

NOVETATS

La segunda mujer, drama degut al autor inglés Pinero no 'ns era desconegut.

Recordém haverlo vist representar per la Mariani y per la Vitaliani. Y recordém ademés que si la primera no lograva dominar per complert el difícil paper de la protagonista, personatge plé de replechs psicológichs, en cambi la Vitaliani 'n feya una de sas creacions més estupendas.

Aquella Paula, sortida de la vida cortesana y ab aspiracions á una regeneració impossible per estrellarse en el nou medi social en que la coloca 'l seu matrimoni; aquella infelís impotent pera ferse ben voler dels que la rodejan y en especial de la filla del seu marit; combatuda unas vegadas pel tedi, altres pels zelos, altres pel despit, ab veullums amorosos y prompts arrebatats, es un personatge massa complicat segons per quí, y ho resulta ser també per la María Guerrero, ab tot y posar sos cinch sentits en la seva interpretació. Pera traduhirlo de una manera adequada, no bastan las exterioritats: s' ha de sentir molt fondo, s' ha de viure. Y la Guerrero no vibra, no 's comou de veras. . Fá maza la comedia.

Y Paula sola es tot el drama. Els demés personatjes no fan més que acompanyarla. En Díaz de Mendoza donó al seu certa gravetat británica potser algún tant excessiva, que peca en monótona

QUAN EN LLUCH HO DIU...

—Adorna, company, adorna,
y deixala di á la gent.
La gresca 's fa per nosaltres...
¿Qué 'ns importa 'l parer d' ells?

FOCHS ARTIFICIALS

—¡Goyta, goyta!... ¡Vert, vermell, groch!... Sembla un plat de xanfayna encesa.

a' hagi de veure clavada
la porta del Parch pels nassos?
Si 'l poble vol diversió
jvolen res més nou y gran
que veure 'l foch de Sant Joan,
la clàssica professó
y altres coses que 's veurán?
Modestia apart, som la nata,
la flor, de la gent més llesta
en saber gastar la plata
y en organisá una festa...
ab entrada á la safata.
Rés d' inútils enfarfechs:
Vingan set ó vuyt discursos
ab altres tants espatechs.
Vinga un parell de Concursos
y una dotzena de techs.
Uns techs de pa y botifarra
ahont al poble 's dará
més botifarra que pá,
y tot districte ab la barra
del seu edil menjará.
Aixís, al menys, un cop l' any
el poble ab satisfacció
menjará com un senyó
y fins beuré bon xampany...
(Tot per representació.)
Podrá atiparse á tot gasto

EL CUYNER MUNICIPAL

—Vé una comissió del Ajuntament de Madrit. Conque, preparese, virám.

LA BONAVENTURA

—¿Quieres que te la diga, resalao?
—¿A mí? Gracias: ja me la "digo" jo mateix, y aixís
me la "digo" al meu gust.

de plats y vins estranjes
sense agraírho als demés,
perque es ell qui paga 'l gasto
y ben seus son els dinés.

La qüestió es conjuminar
una festa popular
y al ensemps aristocrática.
Algo com... un dinar car
y una gana democrática.

No 'ns parlem pas d' establí
cap privilegi especial.
Tots volém la Federal,
puig cada un barceloní
es á un altre ben igual.

No existeix més qu' una rassa
y un nivell á tots ajunta.
Lo que hi ha al nivell de casa
es qu' uns seuhén á la basa
y altres seuhén á la punta.

A conseqüència d' aixó,
el que tingui una pesseta
obtindrà un assiento bó;
pro, si pel cas, hi vaig jo
me darán la banda estreta.

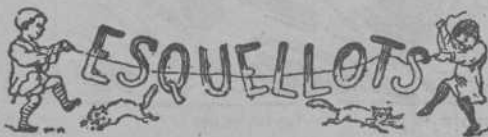
Entrará, si va mudada,

una paya bona móssa
al Coso fins sense entrada.
Si es pobra, lletja y va arnada
li clavarán una cósca.

No hi haurá consignació
per allargá uns quants jornals
las brigadas eventuales...
pero n' hi haurá, si senyó,
per fé uns fochs artificials.

Las clavegueras tindrem
brutas y plenas de pesta...
¡Pro, calma, aixó ja ho farém!
qu' ara per comprar ginesta
vint mil naps necessitém.

PEP LLAUNÉ

El Diari de Barcelona ha canviat de sexo.

Ja no es *El Brusi*; es *La Brusi*.

De las mans del Oncle que feya molts anys, desde
la mort de son germá, venía essent una especie de
rey-regent d' aquesta institució periodística barcelo-

nina, ha passat á las de la pubilleta, filla primogéni-
ta del hereu, y per consegüent la verdadera mes-
tressa.

La qual ha contret matrimoni ab un dels germans
Elías de Molins.

Y ha inaugurat el seu mando, realisant poch me-
nos que una revolució. Revolució que no afecta á
las ideas—aixó may. ¡Primer morir!—pero sí á las
personas.

Figúrinse que al Sr. Oncle—el *Brusi* de la tarde,
com li deyan en vida del seu germá—li han donat
el retiro, ab tots els honors que per classificació li
corresponen.

Y que al Sr. Baró, redactor jefe durant la regencia,
l' han rellevat de la jefatura, deixantlo de sim-
ple redactor... ó com si diguessim de soldat ras, á las
ordres del mallorquí Sr. Oliver, que passa á ocupar
el seu lloch.

¡Pobre D. Teodoro! ¿De qué li han servit al cap-
de vall, totas aquellas exageracions ultramontanas
ab que tractava de fer olvidar el seu origen progres-
sista?

La qüestió de la reversió dels tranvías sembla ha-

LA NIT DE

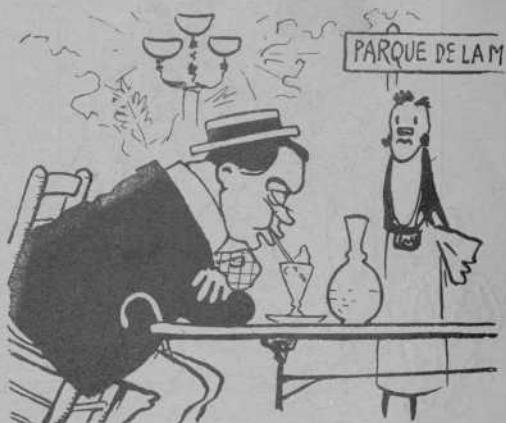
A las 8 en Pepito pren l' absenta al Continental.

A las 9 sopa al Tibidabo.

A la 1 se 'n puja á la Font del Gat.

A las 3 pren un gelat al Parque de la Montanya.

verse encarrilat en el sentit de la proposició del senyor de Buén.

Deixant allò de que's pagués l'ampliació del plaso de reversió ab líneas que encare están per conehuir, se prefereix que'l pago s'efectuï en metàlich, y per cantitats anuals de 145,642 pessetas.

Tot aixó s'hauria deixat de percibir, si s'hagués deixat passar el primitiu dictámen.

Calculin si es convenient, que la opinió pública prengui cartas en els interessos de la Pubilla, que son els interessos de tots els barcelonins.

Pero la suma estipulada—dat que s'haja calculat bé—no s'pagarà tota en metàlich, y aixó es lo que no m'acaba d'agradar.

L'inglés no apromptará més que 60,000 pessetas anuals en moneda contant y sonant. Y'l resto ho satisfará en empedrats y llum eléctrica.

Pero com que'l pago en serveys pot donar lloch á qüestions y á tolerancias indegudas, crech que lo més convenient seria que satisfés en metàlich la totalitat de la suma estipulada. De la llum eléctrica y 'ls empedrats ja se'n cuidarà l'Ajuntament, que aquesta es la seva missió.

Com més inglesos més clars.

No s' dirá que á Barcelona, en materia d'activitat periodística, no'ns sapiguém posar, quan vé'l cas, á l'altura dels Estats Units.

Dijous de la senmana passada, encare estava reunit el Tribunal pera dictar la sentència en la causa del Nelo, y ja en la Plassa de Sant Jaume's pregona un periódich ab la seva condemna á la pena de mort.

La forsa de impulsió de las rotativas no's conta ja per caballs.

Se conta per perretas.

Fullejant *La Devantera*, hi trobo 'l següent párrafo:

«Vingué la mort de'n Robert á esgarriarlos tots els plans, ja que 'ls elements antics de *La Veu de Catalunya* eran contraris als pactes tinguts ab en Robert, y allavoras fou quan l'Unió y *La Renaixensa* posaren en práctica una frase del president de la Unió Catalanista, que demostra 'l seu nivell moral: *Els l'han explotat en vida; nosaltres l'explotarem en mort.*»

Vels'hi aquí una frase digna de passar á la Historia.

No convé que s'olvidin may els espectacles que

SANT JOAN

A las 10 ja es á Novedats.

A las 12 las hi cargola á "La Azuzena púdica".

A las 4's presenta á la Mar Vella.

Y á un home que ha fet tanta feyna en tan pocas horas, ¿s'atrevirán á dirli que ha perdut la nit?

CONEGUTS

—Aisa, Xanxas; un bon número per las festas: l'obertura d' aquesta botiga.

—¿Lo dice V. por el título?

LA EVOLUCIO DE DON TEODORO

—¿Al "Brusi" 'm prenen la barretina d' estám? Torno á posarme 'l morrió de miliciano.

donan els companys de causa quan se dedican á alsarse la camisa.

Donan compte 'ls periódichs de Madrid de una visita que varen fer els estudiants al Rey.

D. Alfonso 'ls va rebre ab afabilitat y franquesa. Els parlá del atentat de París y de las carabassas que 's donan en els exámens de fi de curs.

Y ara vé lo millor:

«Terminado este diálogo, uno de los estudiantes sacó la petaca, no muy bien provista en aquel momento, y ofreció un cigarrillo de 45 céntimos al Monarca, qué lo fumó en presencia de los comisionados.»

¡Jesús, María, Joseph!

¿No 'ls sembla aquest oferiment un conato de recidivi?

Lo que ha passat á Borisoglebsk (Russia) no sé si algún día 's veurá á Barcelona, pero bé podria ser.

Figúrinse que una partida de ladres va introduhirse furtivament en la Casa Comunal, buydant la caixa y apoderantes de las insignias del alcalde y 'ls regidores.

Després de lo qual van constituhirse en sessió burlesca pera repartirse 'l botí. Ab las insignias colocadas finalisaren la sessió, acordant per unanimitat un vot de censura contra 'ls administradors per la seva falta de vigilancia.

Ve'hi aquí uns lladres aixierits, als quals no es possible condemnar.

Perque la mateixa justicia al enterarse del fet a' hi farà un panxó de riure... y li caurán las balansas de las mans.

L' empresa del Tibi-dabo té 'l projecte de montar un reflector de gran potencia sobre la cima de aquella montanya.

Un atractiu més que sabrán apreciar els que de nit la visitin.

¡No será poch entretingut poder fer desde allí dalt la rateta á Barcelona!

Llegeixo:

«Se 'ns assegura que amenaça ruína algún departament de la Delegació de Hisenda de aquesta provincia, qu' es de totes las d' Espanya la que més ingressos produheix al Tresor.»

Y á pesar de tot, está si s' aclofa no s' aclofa.

Malament cuyda l' Estat de la seva hisenda, quan fins li amenaça ruína la botiga de fer diners.

¿Y ab quin dret apremiará als contribuyents que 's neguin á anar á la Delegació per por de pèndrehi mal?

Divendres de la senmana passada coincidí la colocació de las flors de celuloide en els arbres de la Rambla, ab la cayguda de algunas gotas.

—Ja ho veuhem—deya un senyor—per fer ploure no hi ha com guarnir la Rambla.

—Pero si no han caygut més que quatre gotas—li observava un seu amich.

—Está clar; com que 'ls adornos son tan bunyols... L' haguessin guarnida bé; ja haurías vist quin xáfech!

Xascarrillo de postres.

Un oncle al seu nebot:

—Francament, noy, no 't comprench. Te trobas en vigilia de casarte y estás encare enredat ab donotas... ¿Y donchs, qu' hem de fer?

—Ay tío: consideri que quan un home ha de anar sobre 'l terreno, es quan menos ha de descuydar la egrima.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

UNA PROCESION

POR FRADERA

Album de caricaturas á varias tintas

Un cuaderno apaisado. Ptas. 1'50

Esta semana aparecerá

CARLOS VI EN LA RÁPITA

Tomo 7.º de la 4.ª serie de

EPISODIOS NACIONAL

POR

B. PÉREZ GALDÓS

Ptas. 2

NOVEDADES

Nociones sobre las primeras edades de la humanidad, por G. Engerrand. Ptas. 2

Gente de tufos, por J. López Silva. Ptas. 3'50

Llibre Blanch, per Victor Catalá. Ptas. 2'50

El consultor de las familias, por Carlos Ortega y Rubio. Ptas. 3

La Resurrección de Don Quijote

POR

EL P. VALBUENA, y caricaturas de SANCHO

Un tomo. Ptas. 1

4.º cuaderno de Barcelona á la vista

2.ª serie

Acaba de publicarse

16 preciosas vistas impresas sobre papel glaseado

30 céntimos

Van publicados los cuadernos

1.º, 2.º, 3.º y 4.º

Fuera de Barcelona, 35

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibrassas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

¿GUANYARA EL PREMI DEL CONCURS?

El balcó mes ben adornat.